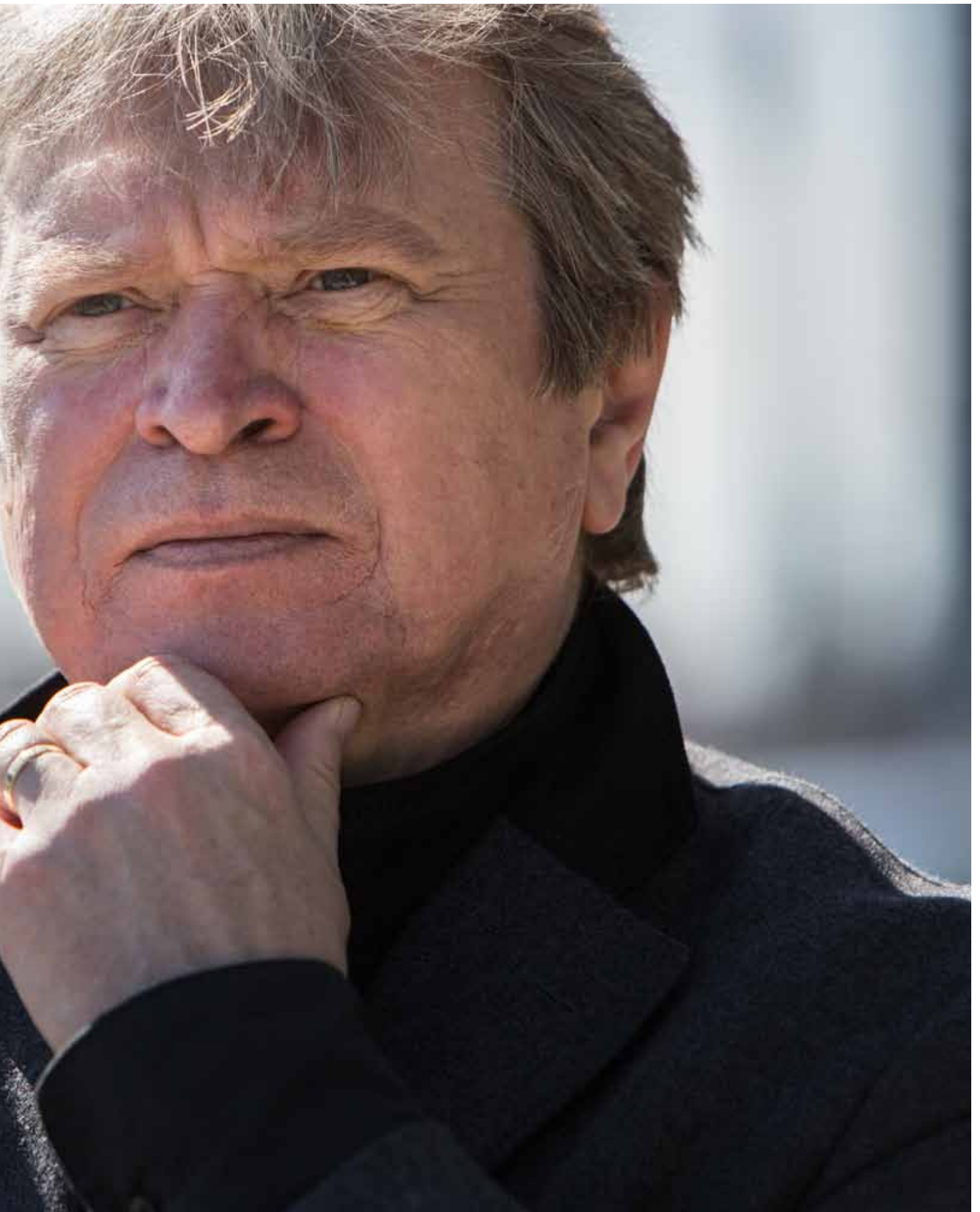

Dirigent Nikolai Aleksejev:

**Eesti publik on jäänud
endiselt suurepäraseks.**

Koostöö on dirigent Nikolai Aleksjevit ERSO-ga sidunud enam kui kolmkümmend aastat. Uue hooaja eel vaatab maestro tagasi orkestri jaoks igati kordaläinud Ameerika turneele ning räägib sellest, millega ta Eesti publikut algaval hooajal rõõmustada kavatses. Kuid juttu tuleb ka maestro suurest kunstihuvist ja headest autodest.

Tekst: Riina Luik Fotod: Sergei Zjuganov

Audi Magazin: Räägime Teiega juttu vahetult pärast hooaja lõppu. Ehk siis ajal, kui uue hooaja plaanid on võtnud juba selge kuju. Aga kõigepealt küsiks in ikkagi: kuidas vaatate tagasi lõppenule?

Lõppenud hooaeg oli mulle ja kogu ERSO-le kahtlemata eriline ning mõlemal juhul oli see seotud Ameerikaga. Novembris käisin seal kuu aega kestnud kontsertturneel koos ERSO ja maestro Neeme Järviga ning kaks kuud hiljem olin Ühendriikides oma koduorkestri, Peterburi Filharmoonia Sümfooniaorkestriga. Kuna mõned kontserdipaigad just viimase turnee ajal kattusid ja kuna lepingujärgselt ei tohi ma ühel hooajal kaks korda ühes ja samas linnas juhatada, jäi mul haruldasel kombel ka vaba aega, et neis linnades veidi ringi vaadata. Külastada näiteks muuseumi, kuhu ammu olin igatsenud minna.

Mis puudutab kontsertturneed koos ERSO-ga, siis tegu polnud kaugeltki mitte lihtsa ülesandega. Kontserte oli palju ja kontserdipaigad olid igati väärikad. Võin omalt poolt dirigendina öelda, et kuigi olen ka varem koos ERSO-ga Ameerikas turneel käinud (aastal 2009 - autor), rõõmustas mind orkester seekord väga: stabiilsust oli rohkem ja rahulolu kontsertidest oli suurem – mitte ainult minu kui dirigendi, vaid ka orkestri poolt vaadatuna. Tunnistan, et võrreldes eelmise korraga muretsesin ma orkestri pärast palju vähem.

Mainisite just, et oma Peterburi orkestriga gastrollil olles oli Teil aega ka linnas ringi vaadata. Mida sihikule võtsite, millised on Teie huvid?

The Art Institute of Chicago oli näiteks üks neist, mida juba ammu olin külastada tahtnud, nende äärmiselt huvitavate tööde pärast, mida teadsin seal olevat. (AIC valiti 2013. aastal külastajate poolt Ameerika parimaks muuseumiks, külastajate lemmikuks ja Chicago parimaks turismiobjektiks – autor). Alati olen ma rõõmus, kui leian vähegi aega külastada mõnda muuseumi New Yorgis. Kuna Peterburi orkestrit juhatas New Yorgis peadirigent Juri Temirkanov, oli mul tõesti ebatavaline õnn pühendada kolm päeva selles võluvas linnas lihtsalt oma kunstihuvi rahuldamisele. Mulle meeldivad väga nii Metropolitan Museum of Art kui ka Frick Collection. Viimane on kunagise eduka suurtöösturi ja Ameerika ühe suurima kunstikollektsionääri Henry Clay Fricki poolt 20. sajandi algul ehitatud kauni aiaga suursugune linnavilla, mille krooniks on üks maailma muljetavaldavamaid erakunsti-kogusid. Fricki muuseum on üldse üks mu suuri lemmikuid maailma muuseumite seas.

Võin omalt poolt dirigendina öelda, et kuigi olen ka varem koos ERSO-ga Ameerikas turneel käinud, rõõmustas mind orkester seekord väga: stabiilsust oli rohkem ja rahulolu kontsertidest oli suurem – mitte ainult minu kui dirigendi, vaid ka orkestri poolt vaadatuna.

On Teie kunsti huvi seotud ka mingite konkreetse perioodi, autori või kunstijärgiga?

Ei ole, kuid teen alati veidi kodutööd, et saada kollektsioonidest ja näitustest eelnevalt ülevaade. Ma ei armasta käia koos turistide grupiga päev läbi kestval „muuseumimaratoniil“. Ma vajan kunstiga suhtlemiseks rahulikult aega. Ma ei jõua muljeterohkusest tingituna kunagi ühtegi muuseumi ühe korraga otsast lõpuni läbi käia. Võib-olla olen hakanud ka vanaks jääma (naerab). kuid kogu muuseumi jaoks mul tõesti emotsionaalset jõudu ei jätku.

Kui pöörduda tagasi muusika juurde, siis oleme ju Teiega korduvalt rääkinud sellest, et publik ja tema ootused-soovid on muutumas. On see siis nüüd juba aset leidnud, ja kuidas Teie seda tajute?

Ma ei ütleks, et publik üksi muutub, need muutmis- või teisenemisprotsessid on alati kompaktsed, haarates mitmeid elu erinevaid tahke. Näiteks tajusin seda ka Ameerikas – mitte ainult publik, vaid kogu riik on muutunud, ja kahjuks mitte heas suunas. Olen Ameerikas korduvalt käinud ja saan võrrelda. See avaldub kasvõi näiteks selles, et inimesed on palju vähem naeratavad ja vastutulelikud ja seda igal pool, näiteks metroos ja restoranis, eriti aga lennujaamades ja lennuki pardal. Kui kunagi aasiti ameeriklaste kallal nende alatise *keep smiling*-hoiaku pärast, mis oli nõukogude ajal kasvanud inimeste jaoks võõrastav, siis tänaseks on see naeratus ameeriklaste nägudelt kahjuks kadunud. Ma isegi sõnastasin selle nähtuse enda jaoks – kui meie kogu aeg püüdsime neile

igas asjas järele jõuda, siis nüüd on nemad langenud meie tasemele. „Meie“ all ei mõtle ma Eestit, vaid Venemaad. Maailm justkui tasalülitub, jõuab neis, mitte just kõige meeldivamates asjades, kahjuks samale nivoole. Millega seda seletada, ma tõesti ei tea.

Õnneks ei saa ma aga kuidagi väita, et publik oleks nõ halvemaks muutunud. Kuid Ameerikaga seoses on mainimist väärt ka üks väga meeldiv muutus. Kui varem tuli orkestril Las Vegases olles alati esineda kasiinohotellides, siis tänaseks on sinna ehitatud täiesti uus ja väga hea akustikaga kontserdimaja Smith Center ning kavas on luua ka oma orkester. Ma ei oska küll öelda, kellele seda kontserdimaja seal alaliselt vaja on, kuid publik saalis oli suurepärase.

Üldiselt pean ütlema, et Ameerika linnad ei jäta mulle väga erilist muljet, kuid alati on siiski meeldiv minna New Yorki, San Franciscosse ja isegi Las Vegasesse – see on täiesti „hullumeelne“ linn kogu oma olemusega. Pean ilmselt siia juurde lisama, et minul endal puudub väikseimgi mängukirg, kasiinode maailm pole minu jaoks. Aga vaadata kogu seda melu on päris huvitav.

Kuidas Teie kodulinnas Peterburis kultuurielu kulgeb?

Ausalt öeldes on mul seda väga raske analüüsida, sest kuna ma elan seal, siis ei taju ma mingeid suuri või järsked muutusi, erinevalt neist, kes seal harva käivad. Mulle tundub, et Peterburis läheb kõik sujuvalt ja vana viisi edasi – meil on huvitav kultuurielu ja eks me kõik muudkui tööta päevast päeva selle nimel. (Naerab.) >>

Aga muutused Eestis? Olete siin juhatamas käinud alates 1983. aastast, millised on Teie tähelepanekud?

Olen muutusi tähele pannud, kuid ma ei hakkaks neid siinjuures analüüsima ja ütleva, mida pean õigeks, mida valeks. Igatahes peamine – publik – on jäänud endiselt suurepäraseks.

Mida Te omalt poolt oma heale publikule uuel hooajal pakkuda tahate?

Veebruaris toon kuulajateni Rahmaninovi Kolmanda sümfoonia ja Tšaikovski sümfoonia „Manfred“. Viimast on Estonia kontserdisaalis meeldiv ette kanda, kuna siinne orel kõlab üsna võimsalt ja hästi. Peterburis ei taha ma sama teost eriti ette kanda, sest meie orel pole suurem asi. Tänavusel hooajal kõlab seoses Tšaikovski 175. sünniaastapäevaga kõikjal maailma kontserdisaalides palju tema teoseid. 17. aprillil juhatan Rahvusoper Estonia orkestrit festivalil „Suur Tšaikovski“, kus tulevad ettekanadele nii Esimene klaverikontsert kui Kolmas sümfoonia. Kuigi seda tuleb harva ette, meeldib mulle juhatada teatriorkestreid, kelle jaoks ei ole kontserdi andmine kaugeltki igapäevane nähtus. Teatriorkestrite muusikud tulevad suurima hea meelega orkestriaugust lavale ja mängivad alati mõnuga.

Niipea kui Audisse istusin, tundsin, et see on täpselt see, mida otsisin – see sobis nagu frakk! Dirigent juba teab, mida see võrdlus tähendab.

Kas tänaseni jätkub ka Teie koostöö Hollandi Het Gelders Orkestiga?

Olen selle orkestriga seotud juba alates 2002. aastast ja meie koostöö jätkub, kuigi Euroopa muusikamaastikul endiselt valitsev kriis on valusalt puudutanud ka Hollandit. Orkestreid on laiali saadetud, kontserte oluliselt koomale tõmmatud ja ka kõiki soovitud soliste ja dirigente ei ole alati võimalik kutsuda. Tegime Het Gelders Orkestiga Šostakovitši projekti, mille raames salvestime koos Jaapani helispetsialistidega kolm plaati, kuigi plaanis oli rohkem. Festivali „Vene tähed“ raames annan koos orkestri ja solist Eldar Nebolsiniga taas kontserdi 2015. aasta märtsis. Rahanappus pitsitab üldiselt kõiki, kuid ma ei saa sellest kultuuri arvelt kokku hoidmisest aru – mille nimel siis üldse elada?

Muide, üks põhjus miks me Teiega siin täna räägime, on seotud ka Audiga. Te olete andud Audi fänn, on mul õigus?

Vastab tõele, Audi, millega praegu sõidan on järjekorras neljas. Varem on olnud kaks A4 ja A5 Sportback. Räägin kiiresti ja lühidalt, kuidas ja miks minust üldse Audi fänn sai. Kui hakkasin oma nõuka-aegsele Žiguli 09-le välismaist järglast otsima, käisin läbi üsna palju välismaa autosid müüvaid salonge ja üks minu tingimusi oli, et autoroolis olles peab mul olema väga mugav tunne. Niipea kui Audisse istusin, tundsin, et see on täpselt see, mida otsisin – see sobis nagu frakk! Dirigent juba teab, mida see võrdlus tähendab. Esimest Audi A4 võin pidada lausa oma elupäästjaks. 2009. aastal juhtus

mul Peterburis väga raske avarii, mille tagajärjel läks auto mahakandmisele, minu mõlemad põlved aga vajasisid opereerimist. Täna on põlved õnneks parimas korras ega sega isegi sportimist. Otsin siis uue A4, seejärel A5 ja nüüd sõidan Audi A7 roolis, mis on veelgi turvalisem ja mugavam. Ausalt öeldes olen liikunud aina võimsamate mudelite suunas pisut metsikutel kaalutlustel. (Naerab.)

Kas Bang ja Olufson kuulub endiselt Teie soovitud lisavarustuse hulka?

Kuulus eelmiste mudelite juurde, kuid just viimati Peterburist Tallinnasse sõites kuulasin oma A7-s olevat Bose audiosüsteemist (Bose Surround Sound, 14 kõlarit, võimsus 600 W - autor) muusikat ja pean ütleva, et mingit kvaliteedivahet B&O-ga ma küll ei täheldanud. Ma pole mingi melomaan, kuulan muusikat täiesti tõisel eesmärgil, nii et minu jaoks ei mängi brändi nimi nime enda pärast mingit rolli.

Olete tänini jäänud truuks ka numbrimärgile 013 ja eelistate endiselt musta värvi?

Ühinen autotööstuse pioneeri Henry Fordi mõtteavaldusega, et auto võib olla ükskõik mis värvi, peaasi, et on must. Ja nagu olen ka juba varem öelnud: must on ka minu tööriista fraki värv, kontsertklaveri värv... selles on teatud sümbolika.

Auto on juhile sageli justkui salasõber, kellega räägitakse, kel on nimi ja nii edasi. Ega see romantika ometi Teid puuduta?

Puudutab. Ka minu autol on nimi, kuid ma ei ütle seda kellelegi. Ta on naishing, seda võin öelda. (Muigab kavalalt.)

Kas Peterburis on nii hinnalise ja uhke autoga nagu A7 turvaline liikuda?

Alati on pahatahtlikke, kes ei pea nõ paljudeks autole inetut kriipsu küljele vedada – lihtsalt niisama. Kuid üldiselt ma ei muretse ja iga kolmekümne sekundi järel autot tänavale vaatama ei jookse. Tänavatel on meil hoopis teine häda – katuselt pudenev raske lumi ja jää. Üleüldse on meil ju kohutavad talved ja eriti lumerohked ilmad on siis, kui ma Peterburis olen! (Naerab.) Lumelabidas, soojad kindad ja vildid olgu autoomanikul kogu aeg käepärast. Nüüd tellisin eelsoojendussüsteemi, mille abil saan auto täpselt soovitud kellaajaks soojenema panna ja mugavalt sooja autosse istuda. Kui tuleb talv, siis saab näha kuidas see töötab.

Kus Te üldse Venemaal sõidate? Või teete autoreise ka Euroopasse?

Üldiselt sõidan vähe, kolme aasta läbisõit oli alla 300 000 km. Euroopas käin autoga peamiselt Hollandis. Selleks sõidan algul Soome, siis autoga Saksamaale ja sealt Hollandisse. Tegelikult asub filharmoonia saal mu kodule Peterburis nii lähedal, et ma võiksin vabalt ka jala kõndida, kuid ma ei taha, eriti talvel ja pimedas. Aga pime ja halb ilm on mu armsas kodulinnas kogu aeg. Autos on aga mõnusalt soe, privaatne... Könnin ja jooksen ma spordisaalis. (Naerab.)

La Crosse'is ja South Bendis soleeris ERSO ees alates 2009. aastast Colorado Sümfooniaorkestris tšellorühma kontsertmeistrina töötav Silver Ainomäe. Pildil maestro Aleksejev ja Ainomäe teineteisel pärast õnnestunud kontserti kätt surumas. Foto: ERSO/Maarja Kasema

Olete enda kohta öelnud, et olete oma loomult suur konservatiiv. Kas võin juba ette arvata, kus oma suvise puhkuse veetsite?

Jah, kui Teil on meeles, et puhkan igal aastal Horvaatias. (Naerab.) Mulle lihtsalt meeldib seal. Nii nagu ma käin endiselt Tallinnas söömas kahes restoranis: Silkis ja Boccas. Aga meil on tekkimas peres ka uus traditsioon – juba teist aastat koguneme mai algul (Nikolai Aleksejevi sünnipäev on 1. mail - autor) ühte armsasse linnakesse Toscanas, Siena lähistel. Naudime kohalikus veiniturismitalus häid veine ja Itaalia kööki, käime veinikoolitustel... See kõik on väga mõnus. Ostan sealt kasti head veini, lasen selle Eestisse saata ning siit viingi just oma Audiga selle väärt kraami koju Peterburi. Minu arvates on aga kõige õigem juua igat veini just seal, kus seda tehakse. Just siis on sel kõige õigem mekk. Suvel hindan väga Itaalia ja Horvaatia veine, talvel hispaanlasi.

Eestis on Teil samuti aastatega oma lemmikkoht välja kujunenud – Saaremaa, täpsemini Kuressaare.

Oleme seal abikaasaga tõesti palju käinud ja katsetame ka sel suvel minna. Meie lemmikkohaks on Georg Otsa Spa. Selleks, et seda kõike nautida on vaja vähemalt nädalajagu päevi, aga alati ei luba seda tihe töögraafik. Ma olen seisukohal, et elus tulebki teha valdavalt neid asju, mis sulle tõesti meeldivad. Muide, mis puutub autosse siis ega mul mingit häda seda osta ei olnud, aga lihtsalt tuli tahtmine. Mida ma üldse peale auto nii väga ostan? Partituure. Ameerikast toon neid alati hulgi kaasa,

viimane oli Benjamin Britteni „Sõjareekviem“. Raamatuid ostan endise kirega ja loen samuti, viimati lugesin suurvürst Mihhail Romanovi memuaare. Tundub, et hakkan vist vanaks jääma – eelkõige huvitavad mind memuaarid. Ilukirjandust ei jaksa ma enam nii väga lugeda, klassikat üle lugema hakata pole ka mõtet.

Ma ei tea, kas olen seda kunagi maininud või mitte, kuid ma olen oma loomult üsna naudisklev ja laisk. Ma armastan mõnusalt rahun olla, mitte midagi teha. Keegi tark on öelnud, et mida vanemaks me saame, seda rohkem me õpime armastama iseenda seltsi. See aeg näib olevat kätte jõudnud. //

Intervjuu maestro Nikolai Aleksjeviga toimus juunis.

DIRIGENT NIKOLAI ALEKSJEV
JA ERSO KONTSERDID HOOAJAL 2014/2015

27. veebruaril 2015 Sari „Nautimus“ II kontsert
27. märtsil 2015 Sari „Suurlinna tuled“ III kontsert
17. aprillil 2015 Festival „Suur Tšaikovski“